

Załącznik do Uchwały Nr XLI/457/2017
Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie
z dnia 21 grudnia 2017r.



**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY BORNE SULINOWO
NA LATA 2018-2020**

Borne Sulinowo 2017

Wprowadzenie

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy *Ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 697). Założeniem Programu jest wspieranie rodzin, w szczególności tych, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Od dnia 31 lipca 2012 r. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie realizuje zadania należące do właściwości gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie Uchwały Nr XXIII/271/2012 Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie zlecenia Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie zadań gminy polegających na pracy z rodziną.

Pierwszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Borne Sulinowo opracowano na lata 2015-2017. Program przyjęty został Uchwałą Nr IV/42/2015 Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie z dnia 05.02.2015 r. i był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Obecny Program zakłada kontynuację działań profilaktycznych na rzecz rodziny poprzez doskonalenie metod pracy z rodziną oraz wprowadzanie nowych form pomocy rodzinie w zależności od potrzeb. Program został opracowany na podstawie sprawozdań Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie oraz dotychczasowych doświadczeń wynikających z pełnienia obowiązków zawodowych pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

Przy tworzeniu Programu uwzględniono aktualną sytuację społeczno - ekonomiczną polskich rodzin m.in. rządowy program Rodzina 500 Plus. Wypłacane środki finansowe w ramach Programu Rodzina 500 Plus mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych dzieci, które nie zawsze są uwzględniane w rodzinach dysfunkcyjnych.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy pracy i pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Ustawodawca zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej podzielił na gminę, powiat i samorząd województwa. Pierwszym i najważniejszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami. Prawidłowa diagnoza problemów rodziny oraz działania profilaktyczne wspierające dziecko w rodzinie są formą najbardziej optymalną i skuteczną. Praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Działania wspierające utrzymanie pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ważnym elementem Programu niezbędnym do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny jest stworzenie warunków do rozwoju kadr pracujących na rzecz rodzin wieloproblemowych i umożliwienie wprowadzenia nowych form pracy z rodzinami.

Podstawy prawne opracowania programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn.zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn.zm.).
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2016r. poz. 1817 z późn. zm.).
9. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Borne Sulinowo na lata 2018-2020 jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borne Sulinowo na lata 2017 – 2025 przyjętej Uchwałą Nr XXXII/333/2017 Rady Miejskiej w Bornem Sulinowie z dnia 9 lutego 2017 roku.

ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ:

Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) powadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsca dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej po dniu 31 grudnia 2011 r. odpowiednio:
 - a) 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
 - b) 30 % w drugim roku pobytu dziecka,
 - c) 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

I. Diagnoza

Gmina Borne Sulinowo znajduje się w centralnej części Pojezierza Drawskiego, na terenie powiatu szczecineckiego, w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego- jej obszar wynosi ponad 484 km². Pod względem powierzchni gmina Borne Sulinowo zajmuje 3 miejsce na 114 gmin w województwie zachodniopomorskim. Sąsiaduje z pięcioma gminami, są to:

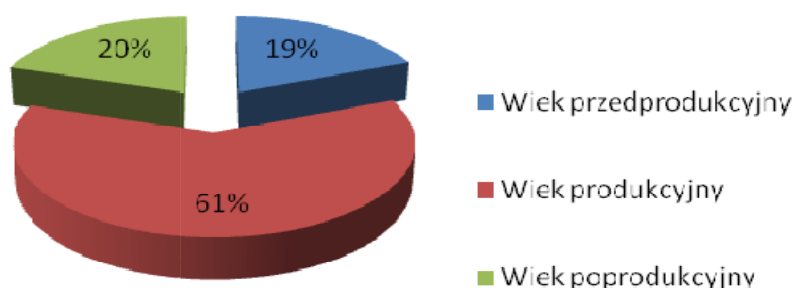
- od zachodu: Czaplinek (powiat drawski),
- od północnego – zachodu: Barwice (powiat szczecinecki),
- od północnego – wschodu: Szczecinek (powiat szczecinecki),
- od południa: Jastrowie i Okonek (powiat złotowski).

Miasto rozciągnięte przy południowym brzegu jeziora Pile wtopione jest w kompleks leśny.

Gmina składa się 39 miejscowości zamieszkałych i 1 miejscowości niezamieszkałej.

Liczba ludności w gminie na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się niemalże na tym samym poziomie. Zgodnie z danymi statystycznymi z ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Bornem Sulinowie w roku 2016 gmina liczyła 9694 mieszkańców, podczas gdy w roku 2015 liczba mieszkańców wynosiła 9786 mieszkańców. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Borne Sulinowo przedstawia się następująco: 19 % (1825 os.) stanowią mieszkańcy w wieku do 18 roku życia, 61 % (5905 os.) to osoby w wieku produkcyjnym od 19 roku życia do 60 lat kobiety i do 65 roku mężczyźni i 20 % (1964 os.) to osoby w wieku powyżej 60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni.

Wykres 2. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Borne Sulinowo w 2016 roku.



Problemy społeczne w Gminie Borne Sulinowo rozwiązuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy Sądu i jego organów pomocniczych, Policji, instytucji oświatowych, podmiotów leczniczych, a także organizacji pozarządowych, kościoła i środowiska lokalnego.

Pomoc społeczna jest ważnym elementem całego systemu wsparcia mieszkańców. Jej pozycję wyznacza z jednej strony realizacja podstawowych zadań ustawowych, z drugiej strony - koordynowanie działań wszelkich podmiotów, współtworzących system społecznego wsparcia. Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pracownicy ośrodka jako priorytet przyjmują wspieranie środowisk i rodzin najbardziej zagrożonych ubóstwem i trudnościami w rozwiązywaniu narastających problemów, nie tylko ekonomicznych, ale także wychowawczych, zdrowotnych i innych. Sytuacja finansowo – ekonomiczna gminy nie jest łatwa. Finansowanie pobytu mieszkańców w DPS, dzieci umieszczanych w rodzinach w ramach pieczy zastępczej, to nieliczne przykłady zobowiązań gminy w ramach zadań własnych.

Na rzecz rodziny szerokie działania prowadzi również Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bornem Sulinowie. Zespół m.in. diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, opracowuje procedury postępowania w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Powodem, dla którego mieszkańcy gminy najczęściej ubiegali się o pomoc społeczną było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączyła się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia i przemoc domowa.

Tabela nr 1: Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2017

Rok	Ogółem rodziny z dziećmi	1dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2015	84	30	26	12	4	6	6
2016	94	34	33	12	4	5	6
2017	80	25	23	18	3	4	7

Źródło : Opracowanie własne OPS w Bornem Sulinowie

Tabela nr 2: Główne powody przyznania pomocy w latach 2015-2017.

Główne powody przyznania pomocy	2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	324	1066	327	967	316	936
Bezrobocie	239	831	237	779	188	636
Niepełnosprawność	156	408	143	308	151	319
Długotrwała lub ciężka choroba	182	436	196	394	220	411
Bezradność w sprawach opiek. wychow. i prowadzenia gosp. domowego	75	334	73	307	53	205
Alkoholizm	53	138	48	111	34	69
Przemoc w rodzinie	5	35	6	35	4	14

Źródło: Opracowanie własne OPS w Bornem Sulinowie

Tabela nr 3: Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

Rok	2015	2016	2017
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	15	14	14
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta	47	46	47
Liczba asystentów rodziny	1	1	1

Źródło : Opracowanie własne OPS w Bornem Sulinowie

Tabela nr 4: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w poszczególnych latach oraz koszty, do których Gmina Borne Sulinowo została zobligowana ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rok	2015	2016	2017
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	12	9	7
Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	133 486,94	120 170,82	97 519,53

Źródło : Opracowanie własne OPS w Bornem Sulinowie

Główne działania podejmowane na rzecz rodzin z dziećmi w latach 2015-2017:

Głównym celem wspierania rodziny była (i jest) poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie wypełniania roli opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinach wymagających wsparcia asystenta prowadzona była praca mająca na celu rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, socjalno-bytowych. Praca pracownika socjalnego i asystenta rodziny w rodzinach problemowych spowodowała, że funkcjonowanie niektórych rodzin na wielu płaszczyznach poprawiło się m.in. przywrócono kompetencje rodzicielskie poprzez udział w szkoleniach i programach korekcyjno- edukacyjnych dla rodziców, pracę z rodziną w formie pomocy terapeutycznej, podjęcie leczenia odwykowego; poprzez pozytywną zmianę w sferze zawodowej rodziców, poprzez nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, podjęciem/utrzymaniem pracy; w sferze socjalnej poprzez spłacanie zadłużenia w opłatach za czynsz, złożenie wniosku o dodatek mieszkaniowy, zabezpieczanie dzieci w świadczenia alimentacyjne, złożenie wniosku o mieszkanie socjalne, dofinansowanie pobytu dzieci w przedszkolu; w organizacji czasu wolnego poprzez organizowanie i propagowanie działań na rzecz aktywnych form spędzania czasu wolnego dzieci, wyjazd dzieci na kolonie.

II. Cele programu:

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowanie i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Borne Sulinowo w zakresie wzmocnienia roli funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cele szczegółowe:

Cel 1	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą MGOPS
Zakładane rezultaty	Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy
Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie

Cel 2	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin
Zadania	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawcze 500+)2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none">1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny.2. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych.3. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych.
Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie, Zakład Opieki Zdrowotnej w Bornem Sulinowie, Urząd Miejski w Bornem Sulinowie, placówki oświatowe, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Cel 3	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	<ol style="list-style-type: none">1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny.2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia. 4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, logopeda, prawnik.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży
Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie Urząd Miejski w Bornem Sulinowie, Miejska Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury i Rekreacji, świetlice wiejskie, placówki oświatowe.

Cel 4	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną. 2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami. 3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą. 4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny.
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież. 4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny. 5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby.
Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Zakład Opieki Zdrowotnej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

Cel 5	Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych
Zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej. 2. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, zagrożonych sytuacją kryzysową
Zakładane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych 2. Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie, Komisariat Policji, placówki oświatowe.
Cel 6	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.
Zadania	1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach.
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc w rodzinie. 2. Podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych.
Realizatorzy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie, placówki oświatowe

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Borne Sulinowo. Wspieranie rodzin będzie miało charakter prewencyjny i naprawczy. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która samodzielnie rozwiązuje własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzina otrzyma kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnego wymaga wsparcia. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny, przez cały okres jego obowiązywania, a więc w latach 2018-2020.

III. Źródła finansowania

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Borne Sulinowo, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IV. Monitoring Programu

Monitoring Programu będzie się odbywał w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb - przedkładanego Radzie Miejskiej w Bornem Sulinowie w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

V. Odbiorcy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Rodziny z terenu miasta i gminy Borne Sulinowo ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo.

VI. Zakończenie

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Borne Sulinowo na lata 2018-2020 jest stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin z dziećmi z gminy Borne Sulinowo. Wspieranie rodzin będzie miało charakter prewencyjny i naprawczy. Efektem działań będzie lepiej funkcjonująca rodzina, która samodzielnie rozwiązuje własne problemy. Stan ten zostanie osiągnięty, gdy rodzina otrzyma kompleksowe, interdyscyplinarne wsparcie przy jednoczesnym wykorzystaniu własnych zasobów. Każda rodzina jest w innej sytuacji, posiada własny potencjał i od tego zależy, jak intensywnego wymaga wsparcia. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie cały czas poszukuje nowych metod pracy z rodziną, których celem jest pobudzanie aktywności i rozbudzanie potrzeb odbiorców Programu – rodzin, w szczególności z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Borne Sulinowo, 7 grudzień 2017 roku